



Dr. Kıyasettin Koçoğlu
DİB/Eğitim Uzmanı

Pencereyi Işığa Açmak

Doç. Dr. Halil Altuntaş, Diyanet İşleri Başkanlığı
Yayınları, Ankara, 2007, 271 s.

Yaratılan âlem gözlemlendiğinde varlık içerisinde benzer veya zıtlar arasındaki anlamlı bir ilişkinin varlığı kendisini hemen fark ettirmektedir. Onların varlık içerisinde bir anlam ve değer kazanmalarına neden olan bu ilişki “gündüz geceye muhtaç bana da sen lâzımsın” dizelerinde ifade edildiği gibi sebepler dairesinde var olmalarının gerekçeleri arasında bile sayılabilmektedir.

Bu âlemde soğuk-sıcak, gece-gündüz, yaz-kış gibi zıtlıkların imtizacının wuku bulunduğu tabii âlem gibi iyilik-kötülük, güzellik-kötülük, emir-nehî, kaybetmek-kazanmak, hayır-şer, sevap-günah, iman-küfür gibi sayısını çoğaltmanın kolaylıkla mümkün olduğu, insanı da maddî ve manevî boyutunda birçok açıdan ilgilendiren zıtlıklar bulunmaktadır. Her toplumda sayıları ve isimlerinde farklılıklar olsa da benzer zıtlıkların hayatı şekillendirme ve anlamlandırmadaki etkisini görmek mümkündür.

Işık ve karanlık aslında zıtların genelini ifade etmede kullanılabilecek anlam genişliğine sahip iki kavramdır. Farklı dillerde veya toplumlarda farklı isimlendirmeler ile karşılaşırsa da genel olarak hayır ve güzellikleri ışık temsil ederken, olumsuzluk-

ları, şerri ve kötülükleri de karanlık temsil etmektedir.

Işık sadece dünyamızı gecenin karanlığından her şeyin aşikâr olduğu aydınlığa çıkaran güneş veya onun benzeri işlevleri yerine getiren ışıkdak anlamına gelmez, aynı zamanda, insanın aklını aydınlatan bilgi ve gönlünü aydınlatan iman anlamlarına da gelmektedir. Bu bağlamda ışığın karanlıkla mücadelesi sadece maddî bir mücadele anlamında olmayıp, hayatın her alanını kapsayan mücadele anlamlarını kendisinde barındıran, içeriği hakkında ciltlerce yazıların yazılabileceği bir kavramdır.

Işık ile karanlığın mücadelesi varlığın ilk başladığı andan itibaren mevcuttur. Habil ve Kabil ile başlayan zulüm ve adalet veya hak ve batıl mücadelesi de bu bağlamında ele alınabilir. İnsanlık tarihinde ışığın temsilcileri ile karanlığın temsilcileri arasındaki kayda değer mücadelenin sahnelerine şahitlik edilmektedir. Bu bağlamda safların her zaman siyah ve beyaz olmadığı zaman zaman farklı renk tonlarının oluştuğu durumlar da vakidir.

Dinî terminoloji bağlamında ele alındığında ışık, âlemdede var olan her şeyin bir yüce yaratıcı tarafından var edildiği ve her şeyin O'nun kudreti, bilgisi ve emri dahilinde hareket ettiğine kısaca iman esasları olarak kavramlaştırılan unsurların bilinçli ve iradî bir kabulü anlamına gelen imanı temsil ederken karanlık, bahsedilen iman esaslarının bilinçli reddi anlamına gelen küfrü temsil etmektedir. Zaman zaman imana yaklaşıp da hükmen küfür içerisinde yer almasının yanı sıra görünüşte inanıyormuş gibi yapan münafıklar vardır ki bunların içinde buldukları durumun Kur'an-ı Kerim'de ışık ve karanlık bağlamında tanımlanması da önem arz etmektedir: "Onların durumu (geceleyin) ateş yakan insanın durumuna benzer. Ateş tam çevresini aydınlattığı sırada Allah ışıklarını yok ediverir de onları göremez bir biçimde karanlıklar içerisinde bırakır." (Bakara, 17) "Yahut onların durumu gökten yoğun karanlıklar içinde gök gürültüsü ve şimşekle sağanak halinde boşanan yağmura tutulmuş kimselerinin durumu gibidir. Ölüm korkusuyla yıldırım seslerinden parmaklarını kulaklarına tıkırlar. Oysa Allah, kâfirleri çepeçevre kuşatmıştır." (Bakara, 19)

Işığın gecenin karanlığından varlığı aydınlığa çıkardığı gibi, ilmin de cehaletin karanlığından insanları kurtarması nedeniyle onunla donanmış kişilere geleneğimizde "münewer" denmiştir. Bilgi kişiyi ebedî aydınlık olan imana götüren önemli unsurlardan birisi olması dolayısıyla da önemi haizdir. Bu nokta tesadüflerin imkânı bilinse de iradî bir tavır geliştirmek insanın esfel-i saflından a'lâ-yı ılıyyine yükselişi veyahut da varlık sahnesindeki büyük imtihanındaki duruşunu belirlemesi ve imtihanı kazanması noktasında önem arz etmektedir.

Üzerinde önemle durulması gereken bir durum da şudur ki, bilginin üretilmesi, elde edilmesi kadar kullanımı da önemlidir. Aynı zamanda bilginin paylaşımı da bilginin yaygınlaşması dolayısıyla hem etkisinin hem de etki alanının genişlemesi açısından önemlidir. Bu anlamda bilginin takdimi, kullanılan dili, üslûbu belirleyici olmaktadır. Söylenilen sözün muhatabının herkes olması, yani herkesin aynı mesajdan aynı sonuçları çıkarmasının zor olduğu bilinmektedir. Dolayısıyla üretilen bil-

ginin de kullanım alanı yani hedef kitlesine göre pazarlanması söz konusudur. Diyanet İşleri Başkanlığı da toplumun farklı kesimlerine yüce dinimizin mesajını sahil bilgi ışığında aktarabilmek için farklı düzey, üslûp ve türlerde eserler yayımlamaktadır. İşte bunlardan bir tanesi de Halk Kitapları serisi içerisinde 167 numaralı sıralama ile yayımlanan eserdir.

Doç. Dr. Halil Altuntaş'ın çeşitli zaman dilimlerinde kaleme aldığı yazılarından oluşan "Pencereyi Işığa Açmak" isimli eser, ismini aynı başlıkla eserde yer alan yazıdan almaktadır. "Din-Düşünce ve Yorum Yazıları"ndan oluşan eserde İçindekiler, Önsöz, 44 farklı konuda yazılar ve Kitabiyat başlığı altında verilen bibliyografyadan oluşmaktadır.

Fizikî, aklî ve kalbî boyutlarıyla insanın pencerelelerini ışığa açmasının ele alındığı eserde, hayatın hemen her alanına bu anlamda bakış sağlanmaya çalışıldığı gözlenmektedir. Eserdeki;

"Bütün imkânlarla rağmen, maddenin ötesine geçemeyip 'Bir şey varsa, o da ben'im, tabiatır, evrendir' diyerek pencereyi imana kapamak, ruhu karanlığa mahkum etmektir, engellemektir. "Vücudunda fizikî bir arızası, zihni faaliyetlerinde kısıtlılık olan kimseler "engelli" diye anılıyor. Asıl engellilik, kalbin penceresini imana kapamakla gerçekleşiyor. Bütün mesele pencereyi ışığa açmakta, ışık girdiği kalpteki inançsızlığa zemin hazırlayan perdeleri söker atar, inançsızlık oraya yol bulamaz. Güneş bütün insanlara doğar, ama ışığı, perdesini açanlar görebilir" ifadeleri genel bakışı yansıtmaya açıısından önemlidir.

Özetle "Pencereyi Işığa Açmak", aslında bir düşünce şeklini, değerler karşısındaki bir duruşu temsil etmektedir. "Güneşe doğru dönenlerin gölgeleri arkasından gelir, güneşe sırtını dönenler ise gölgelerini takip ederler" atasözü, eserin vermek istediği mesajı özetlemektedir.

Yazılarının kısalığı, dilinin sadeliği ve yazarın engin birikimi ile birlikte eser okuyucuyu hayatın farklı alanlarında penceresini ışığa açmaya davet etmektedir. Bu davete icabet etmek isteyenler için güzel bir düşünce serüveni kitabın sahifelerinde onları beklemektedir.